

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับปัจจุบัน ได้ระบุไว้ในมาตรา 54 ว่า การศึกษาทั้งปวง ต้องมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี หรือแม้แต่รัฐบาลปัจจุบันก็ยังมียุทธศาสตร์ที่จะจัดให้มีการปฏิรูปการศึกษา และการเรียนรู้เพื่อสร้างคุณภาพของคนไทยให้เป็นคนดี มีคุณธรรม เป็นต้น แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564) กำหนดวัตถุประสงค์ มุ่งให้มีการวางรากฐานให้คนไทยเป็นคนที่มีสมบูรณ์ มีคุณธรรม จริยธรรม และจากการวิเคราะห์สถานการณ์และแนวโน้มของสังคมไทย พบว่า คนไทยส่วนใหญ่ยังมีปัญหาด้านคุณธรรมจริยธรรม เช่น ความมีวินัย ความซื่อสัตย์สุจริต และจิตสาธารณะ จากการสะท้อนปัญหาของนักเรียนและครู พบว่า ในปัจจุบันนักเรียนยังมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์อยู่บางประการ แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.(2560-2579) ได้กำหนดวัตถุประสงค์ไว้ 4 ประการ ได้แก่ 1) เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นพลเมืองดี 2) เพื่อพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ และคุณธรรมจริยธรรม รู้รักสามัคคี และร่วมผนึกกำลังมุ่งสู่การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน 3) เพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ 4) เพื่อนำประเทศไทยก้าวข้ามกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลางและความเหลื่อมล้ำภายในประเทศลดลง และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ได้กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนไว้ 8 ประการ ได้แก่ 1) รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ 2) ซื่อสัตย์สุจริต 3) มีวินัย 4) ใฝ่เรียนรู้ 5) อยู่อย่างพอเพียง 6) มุ่งมั่นในการทำงาน 7) รักความเป็นไทย และ 8) มีจิตสาธารณะ ซึ่งโรงเรียนทุกแห่งต้องจัดการเรียนรู้ให้ครอบคลุมคุณลักษณะทั้ง 8 ประการข้างต้น

จากพระราชกระแสรับสั่งของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช พระราชทานให้กับคณะองคมนตรี ในการจัดตั้ง “กองทุนการศึกษา” เมื่อปี พ.ศ.2555 ทำให้เกิดความมุ่งมั่นที่จะสนอง พระราชประสงค์ที่ว่า “ให้โรงเรียนสร้างคนดีให้บ้านเมือง” โดยพระราชทานหลัก 3 ประการในเรื่องครูและนักเรียน ดังนี้ “ให้ครูรักเด็ก และเด็กรักครู

ให้ครูสอนให้เด็กมีน้ำใจ ต่อเพื่อน ไม่ให้แข่งขันกัน แต่ให้แข่งกับตัวเอง และให้ เด็กที่เรียน เก่งช่วยสอนเพื่อนที่เรียนช้ากว่า ให้ ครูจัดกิจกรรมให้นักเรียนทำร่วมกัน เพื่อให้เห็นคุณค่า ของความสามัคคี” เพื่อส่งเสริมการสร้างคุณงามความดีให้เกิดขึ้นในโรงเรียน และ เพื่อ ขยายผลโรงเรียนคุณธรรมให้มีจำนวนที่มากขึ้น จึงเป็นที่มาของการจัดตั้ง “มูลนิธิ ยุวสถิรคุณ” โดยการสนับสนุนจากสำนักงานทรัพย์สินส่วน พระมหากษัตริย์ และมี ศาสตราจารย์เกียรติคุณ นายแพทย์เกษม วัฒนชัย องคมนตรีเป็นประธานมูลนิธิฯ โดยมี การดำเนินงานควบคู่กันไป 3 ศูนย์ ได้แก่ 1) ศูนย์สถานศึกษาพอเพียง (Centre for Sufficiency Economy School) มีนโยบายในการเผยแพร่หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปยังสถานศึกษาต่างๆ ทั่วประเทศ เพื่อให้เป็นสถานศึกษาต้นแบบที่นำหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน อีกทั้งปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศน์ ในการดำเนินชีวิตในทุกระดับบนพื้นฐานของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้อย่างมี ประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพื่อให้เกิดความต่อเนื่องยั่งยืน 2) ศูนย์จิตวิทยาการศึกษา (Centre for Educational Psychology) มุ่งเน้นพัฒนาการเรียนการสอน โดยส่งเสริม ความสัมพันธ์ความรักความสามัคคีระหว่างครูกับนักเรียน และระหว่างเพื่อนนักเรียน ด้วยกัน และยกระดับทักษะของครูให้เกิดกระบวนการเรียนการสอนที่ฝึกให้นักเรียนได้คิด วิเคราะห์เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา อีกทั้ง ค้นคว้านวัตกรรม นโยบายและแนวคิด จากนานาชาติทั่วโลก นำมาผลิตเป็นสื่อเพื่อเผยแพร่ทางสื่อสารมวลชนอีกทางหนึ่ง 3) ศูนย์ โรงเรียนคุณธรรม (Centre for Moral School) มุ่งเน้นการพัฒนาศักยภาพครู ให้ตระหนักใน บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของครู ในการสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียน และ เป็นต้นแบบที่ดั่งงามของนักเรียน และพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนแบบองค์รวม เน้น พัฒนาระบบการคิดเชิงระบบ โดยใช้โครงการคุณธรรมและการประพฤติปฏิบัติตนเป็น แบบอย่างที่ดี เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ความดีความงามจากการลงมือปฏิบัติจริง โดย เน้นกระบวนการมีส่วนร่วม จากทุกภาคส่วน อาทิ ผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน เป็นต้น

เพื่อเป็นการสืบสานศาสตร์พระราชา และสนองพระราชกระแสรับสั่งของ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชฯ และพระบรมราชโองบายด้านการศึกษา ของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณบดินทรเทพยวรางกูร สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงจัดทำโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ขึ้น เพื่อมุ่งปลูกฝังให้ ผู้บริหาร ครู นักเรียนและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการปลูกฝังคุณธรรม 5 ประการ

ได้แก่ 1) ความพอเพียง 2) ความกตัญญู 3) ความซื่อสัตย์สุจริต 4) ความรับผิดชอบและ 5) อุดมการณ์คุณธรรม โดยปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 ให้แต่ละสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา คัดเลือกโรงเรียน เข้าร่วมโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. อย่างน้อยร้อยละ 35 และปีงบประมาณ 2561 โรงเรียนทุกแห่งเข้าร่วมโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ได้สังเกตเห็นความสำคัญของการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์และการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน ได้นำนโยบายโครงการโรงเรียนคุณธรรมสู่การปฏิบัติ โดยเข้าร่วมโครงการ ร้อยเปอร์เซ็นต์ ทั้งหมด 45 โรงเรียนในปี 2560 มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และนำเสนอผลงานของโรงเรียน การประกวดโครงงานคุณธรรม การประกวดหนังสือโรงเรียนคุณธรรม การคัดเลือกครูชมนคนคุณธรรม ค่ายยุวชนคนคุณธรรม ตลอดจนงานนิเทศกำกับติดตามการดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรมในระดับเขตพื้นที่และระดับเขตตรวจราชการ

ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาประสิทธิผลการดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรม โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 เพื่อเป็นข้อมูลสนับสนุนสำหรับโรงเรียนใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 และใช้เป็นแนวทางในการวางแผนยกระดับประสิทธิผลการดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรมต่อไป

คำถามของการวิจัย

1. ประสิทธิผลการดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบงานโรงเรียนคุณธรรมและครูผู้สอน อยู่ในระดับใด
2. ประสิทธิผลการดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบงานโรงเรียนคุณธรรมและครูผู้สอน ที่มีสถานภาพการดำรงตำแหน่งที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร
3. ประสิทธิผลการดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบงานโรงเรียนคุณธรรมและครูผู้สอน ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร

4. ประสิทธิภาพการดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบงานโรงเรียนคุณธรรมและครูผู้สอน ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร

5. แนวทางการยกระดับประสิทธิภาพการดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ที่เหมาะสมควรเป็นอย่างไร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบงานโรงเรียนคุณธรรมและครูผู้สอน

2. เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิภาพการดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบงานโรงเรียนคุณธรรมและครูผู้สอน ที่มีสถานภาพการดำรงตำแหน่งแตกต่างกัน

3. เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิภาพการดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบงานโรงเรียนคุณธรรมและครูผู้สอน ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน

4. เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิภาพการดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบงานโรงเรียนคุณธรรมและครูผู้สอน ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน

5. เพื่อหาแนวทางการยกระดับประสิทธิภาพการดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23

สมมติฐานการวิจัย

1. ประสิทธิภาพการดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรม สพฐ.สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบงานโรงเรียนคุณธรรมและครูผู้สอน อยู่ในระดับมาก
2. ประสิทธิภาพการดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรม สพฐ.สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบงานโรงเรียนคุณธรรมและครูผู้สอน ที่มีสถานภาพทางตำแหน่งแตกต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน
3. ประสิทธิภาพการดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบงานโรงเรียนคุณธรรมและครูผู้สอน ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็น ไม่แตกต่างกัน
4. ประสิทธิภาพการดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบงานโรงเรียนคุณธรรมและครูผู้สอน ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน มีความคิดเห็น ไม่แตกต่างกัน

ความสำคัญของการวิจัย

1. ผลการวิจัยครั้งนี้ทำให้ทราบประสิทธิภาพการดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23
2. ผลการวิจัยในครั้งนี้สามารถใช้เป็นแนวทางในการยกระดับประสิทธิภาพการดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 และหน่วยงานทางการศึกษาที่เกี่ยวข้อง

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตเชิงเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษา ประสิทธิภาพการดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรม สพลฐ. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 โดยใช้ข้อมูลการพิจารณาคุณภาพของโรงเรียนคุณธรรม ใน 7 ตัวชี้วัด (ศูนย์โรงเรียนคุณธรรม มูลนิธิยุวสถิรคุณ, 2560, หน้า 61-67) ประกอบด้วย

- 1.1 มีกระบวนการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมทั้งโรงเรียน
- 1.2 มีกลไกคณะทำงานและใช้โครงการคุณธรรมเป็นเครื่องมือที่ทุกคนมีส่วนร่วมในการลงมือปฏิบัติเพื่อพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม
- 1.3 พฤติกรรมที่พึงประสงค์ในโรงเรียนเพิ่มขึ้น
- 1.4 พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในโรงเรียนลดลง
- 1.5 เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียนจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง
- 1.6 มีองค์ความรู้/นวัตกรรมการสร้างเสริมคุณธรรม และมีการบูรณาการกับการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน
- 1.7 เป็นแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนคุณธรรมจริยธรรม

2. ประชากรกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 97 คน ครูผู้รับผิดชอบงานโรงเรียนคุณธรรม จำนวน 45 คนและครูผู้สอน จำนวน 2,143 คน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 23 ในปีการศึกษา 2561 รวมจำนวน 2,285 คน จากทั้งหมด 45 โรงเรียน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบงานโรงเรียนคุณธรรมและครูผู้สอน โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ในปีการศึกษา 2561 การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างใช้ตารางของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970, pp. 607-610, อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2556, หน้า43) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 327 คน แต่ในการวิจัยครั้งนี้ใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 329 คน จำแนกเป็น ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 45 คน ครู

ผู้รับผิดชอบงานโรงเรียนคุณธรรม จำนวน 45 คน และครูผู้สอน จำนวน 239 คน จากโรงเรียน 45 โรงเรียน วิธีสุ่มตัวอย่าง ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)

3. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ กำหนดเป็นตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม ดังนี้

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

3.1.1 สถานภาพ

3.1.1.1 ผู้บริหารโรงเรียน

3.1.1.2 ครูผู้รับผิดชอบงานโรงเรียนคุณธรรม

3.1.1.3 ครูผู้สอน

3.1.2 ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

3.1.2.1 น้อยกว่า 10 ปี

3.1.2.2 ระหว่าง 10-20 ปี

3.1.2.3 มากกว่า 20 ปี

3.1.3 ขนาดของโรงเรียน

3.1.3.1 ขนาดเล็ก (ไม่เกิน 500 คน)

3.1.3.2 ขนาดกลาง (ระหว่าง 501-1500 คน)

3.1.3.3 ขนาดใหญ่/ใหญ่พิเศษ (ตั้งแต่ 1501 คน ขึ้นไป)

3.2 ตัวแปรตาม คือ ประสิทธิภาพการดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 โดยใช้ข้อมูลการพิจารณาคุณภาพของโรงเรียนคุณธรรม ใน 7 ตัวชี้วัด ประกอบด้วย

3.2.1 กระบวนการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมทั้งโรงเรียน

3.2.2 กลไกคณะทำงานและใช้โครงการคุณธรรมเป็นเครื่องมือที่ทุกคนมีส่วนร่วมในการลงมือปฏิบัติเพื่อพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม

3.2.3 พฤติกรรมที่พึงประสงค์ในโรงเรียนเพิ่มขึ้น

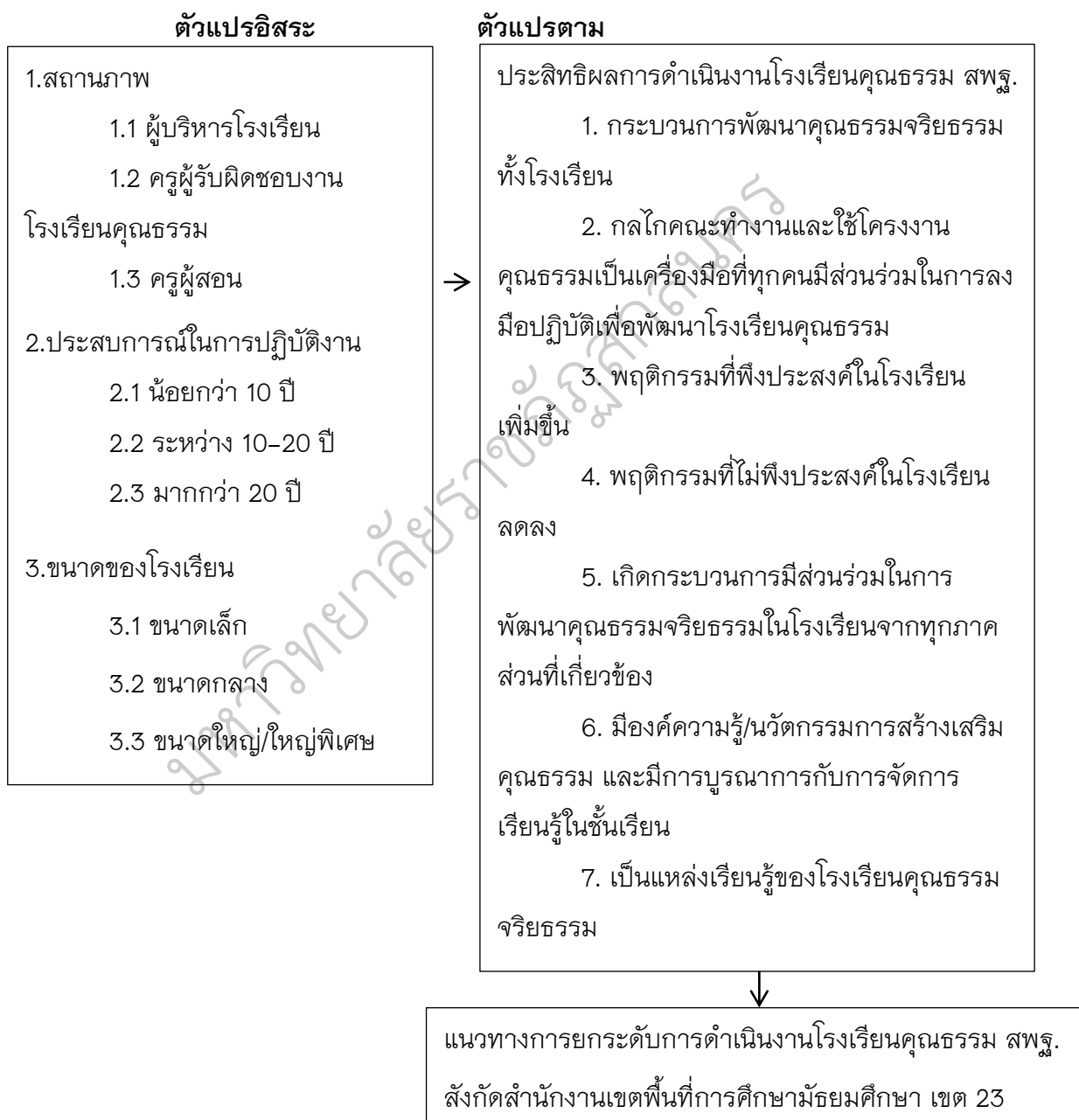
3.2.4 พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในโรงเรียนลดลง

3.2.5 เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียนจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

3.2.6 มีองค์ความรู้/นวัตกรรมการสร้างเสริมคุณธรรม และมีการบูรณาการกับการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน

3.2.7 เป็นแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนคุณธรรมจริยธรรม

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. โรงเรียนคุณธรรม สพฐ. หมายถึง โครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามแนวทางของมูลนิธิยุวสถิรคุณ

2. มูลนิธิยุวสถิรคุณ หมายถึง มูลนิธิที่จัดตั้งขึ้นเพื่อสนองพระราชกระแสรับสั่งที่พระราชทานแก่คณะองคมนตรี เรื่องครูและนักเรียน มีศาสตราจารย์เกียรติคุณ นายแพทย์เกษม วัฒนชัย องคมนตรีเป็นประธานมูลนิธิฯ

3. นวัตกรรม หมายถึง สิ่งใหม่ๆ ที่โรงเรียนริเริ่มจัดทำขึ้น อาจจะเป็นกระบวนการปฏิบัติงาน แนวคิด สิ่งประดิษฐ์ ซึ่งส่งผลให้โรงเรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงในเชิงบวก

4. กลไกการขับเคลื่อนการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม หมายถึง การกำหนดนโยบายของโรงเรียน การวางแผนปฏิบัติงาน การมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมในโรงเรียน การนิเทศติดตามและประเมินผล เป็นต้น

5. เป้าหมายสำคัญของกระบวนการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม หมายถึง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียนให้มีพฤติกรรมที่พึงประสงค์เพิ่มขึ้น และพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ลดลง

6. ตำแหน่ง หมายถึง สถานภาพที่ได้รับจากการแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่

6.1 ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง ผู้ทำหน้าที่ทางการบริหาร ได้แก่ ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23

6.2 ครูผู้รับผิดชอบงานโรงเรียนคุณธรรม หมายถึง ผู้ปฏิบัติหน้าที่เป็นครูแกนนำโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23

6.3 ครูผู้สอน หมายถึง ผู้ปฏิบัติหน้าที่จัดการเรียนการสอนนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23

7. ประสบการณ์ในตำแหน่ง หมายถึง ประสบการณ์ของการปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งแบ่งเป็นดังนี้

7.1 น้อยกว่า 10 ปี หมายถึง ประสบการณ์ของการปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งตั้งแต่ 1 ปี ถึง 9 ปี

7.2 ระหว่าง 10-20 ปี หมายถึง ประสบการณ์ของการปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่ง ตั้งแต่ 10 ปี ถึง 20 ปี

7.3 มากกว่า 20 ปี หมายถึง ประสบการณ์ของการปฏิบัติหน้าที่ตำแหน่งมากกว่า 21 ปีขึ้นไป

8. ขนาดโรงเรียน หมายถึง การจัดแบ่งขนาดของโรงเรียนเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่/ใหญ่พิเศษ โดยแบ่งตามจำนวนของนักเรียน ดังนี้

8.1 โรงเรียนขนาดเล็ก หมายถึง โรงเรียนที่มีนักเรียนไม่เกิน 500 คน

8.2 โรงเรียนขนาดกลาง หมายถึง โรงเรียนที่มีนักเรียนระหว่าง 501-1,500 คน

8.3 โรงเรียนขนาดใหญ่/ใหญ่พิเศษ หมายถึง โรงเรียนที่มีนักเรียนตั้งแต่ 1,501 คนขึ้นไป

9. แนวทางในการยกระดับประสิทธิผลการดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรม สพฐ หมายถึง แนวทางการดำเนินงานหรือการปฏิบัติงาน เพื่อพัฒนางานโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. โดยนำผลการศึกษาประสิทธิผลการดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรม ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าค่าเฉลี่ยโดยรวม ไปกำหนดแนวทางการยกระดับประสิทธิผลการดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาให้ข้อเสนอแนะ